

(Τη) ς Παναγιάς του τραγουδ'

(Από το Γιώργο Ι.Αλβανό)

Ήρτη η Μηγάλ' Σαρακουστή τσι γη αγιασμένης μέρης
που λένη τ' Άγιους ου θηός....

Καλό 'νη τ' Άγιους ου θηός, καλό 'νη τσι ας του πούμη.
Όποιους του λέγει σώζητη τσι όποιους τ' ακού αγιάζει
Τσι όποιους του καλαφουγκραστεί, παράδεισου θα λάβει
Παράδεισου τσι λειτουργία μες σ' άγιου μοναστήρι.

Η Παναγιά καθότανη μόνη τσι μοναχή της ,
την προσηυχή της έκανε για του Μουνουγηνή της,
Ακού βροντές, ακού αστραπές τσι ταραχές μηγάλης,
Μπρουβαίνει στου παράθυρου να δει στη γειτουριά της.
Βλέπει τουν ουρανό θαμπό τσι τ' άστρα βουρκουμένα
Τσι του φηγγάρι του λαμπρό στου αίμα βουτημένα.
Βλέπει ζηρβά, βλέπει δηξιά, βλέπει τουν Άγιου Γιάννη,
βλέπει του Γιάννη να'ρχητη δαρμένους τσι κλιαμένους,
βαστά τσι στου χηράκι του μαντήλι ματουμένου...
- Τι έχεις, Γιάννης μ' .τσι έρχηση δαρμένους τσι κλιαμένους,
βαστάς τσι στου χηράκι σου μαντήλι ματουμένου;
- Δεν έχου στόμα να στου πω, γλώσσα να σου μιλήσου
μήτ' η καρδιά μου του βαστά να σου του' μουλουγήσου...
Πες μου του, Γιάννη, πες μου του, μη πέσου τσι ανηλιώσου.
- Του Δάσκαλου μου πιάσανη οι άνουμοι Ουβραίοι,
οι άνουμοι τσι τα στυλιά τσι οι τρισακαταραμένοι.
Σαν κλέφτη τουν ηπιάσανη τσι σα φουνιά τουν πάν
τσι σαν τουν άνουμου ληστή έδγητς (1) τουν τυρανάνη....
Η Παναγιά σαν τα άκουση έπηση κι ελιγώθη. (2)
Τρίγια οταμνιά τη ρίχνουνε, τρίγια κανάτια μόσχου (3)
τσι τέσσηρα ρουδόσταμα (4) μέχρι συνεφέρει. (5)
Τσι πάνου που συνέφηρη τούτουν τουν λόγου λέγει :

(1) έτσι

(2) λιποθύμησε (3) άρωμα

(4) ανθόνερο

(5) συνέλθει

Φουνάξ'τη τ'Μάρθα τσι τ'Μαρία,(6) Φουνάξ'τη τ'ν Αλισάφα, (7)
Του Λάζαρου τις αδελφές τσι του Προυδρόμου τ' μάννα,
να πάμη να Τουν έβρουμη προυτού να Τουν σταυρώσουν,
προυτού Τουν βάλην στα καρφιά τσι Τούνη θανατώσουν!

Παίρνουν τη στράτα του στρατί, στρατί του μουνουπάτι
Τσι του στρατί τις έβγαλη μπρος ση ζηυγά χουράφι.
Ωρα καλήσου, βρε ζηυγά, τσι συ τσι τα πηδιά σου!
Μην είδης τουν υγιόκα μου τσι του Μουνουγηνή μου ;
- Τώρα τουν ηπηρνούσανη οι άνουμοι Ουβραίοι,
- οι άνουμοι τσι τα σσυλιά (8) τσι οι τρισκαταραμένοι....
Σα κλέφτη τουν ησιέρνανη τσι Σα φουινιά τουν πάνη
τσι σα τουν άγριγιου ληστή έδγητς (9) τουν τυρανάνη...

Η Παναγιά σαν τ' άκουση έπηση κι ελιγώθη... (10)
Τρίγια σταμινιά τη ρίχνουνε, τρίγια κανάτια μόσχου
Τσι τέσσηρα ρουδόσταμα μέχρι να συνεφέρει.
Τσι πάνου που συνέφηρη, τούτουν του λόγου λέγει:
- Ζηυγά μ , του στάρι που έσπειρες να βγει μαργαριτάρι
- τσι ακόμα τσι τα σσύβαλα (11) να γίνην άσπρου στάρι !

Παίρνουν τη στράτα του στρατί, στρατί του μουνουπάτι
Τσι του στρατί τις έβγαλη μπρουστά σ'ένα τσιουμπάνη.
- Ωρα καλή σου, βρε τσιουμπάν, τσι συ τσι τα πηδιά σου!
- Πα (12)τσι είδης τουν υγιόκα μου τσι του Μουνουγηνή μου;
- - Βλέπεις εκείνου του βουνό του καταραχιασμένου,
Πώχει και στηραχούλα του δεντρί ξεριζωμένου;
Εϊτσει (13) έχουνε το γιόκα σου τσι του Μουνουγηνή σου!
Σα πεύκου τουν κλαδεύουνη, σα δρυ τουν πηληκούνη
τσι τ' απουπηληκούδια του πα οτη Φουτιιά τα πάνη....

Η Παναγιά σαν τ' άκουση, έπηση κι ελιγώθη.
Τρίγια σταμινιά τη ρίχνουνε, τρίγια κανάτια μόσχου
τσι τέσσηρα ρουδόσταμα μέχρι να συνεφέρει.
Τσι πάνου που συνέφηρη τούτουν του λόγου λέγει:

(6) Μαρία, αδελφή του Λαζάρου
(7) Ελισάβετ, μητέρα Ιωάννου Προδρόμου
(8) Σκυλιά
(9) Έτσι
(10) λιποθύμησε (11) αποκοσκινίδια (12) μήπως (13) εκεί

Άντη , τσιουμπάνη μ', στου καλό τσι στην καλή την ώρα!
Του ένα χίλια να γένη, τα δύο δυο χιλιάδες
Τοι τ' άλλα τ' απουδέλοιπα (14) να γίνουν μιλιουνιάδες (15)....

παίρνουν τη στράτα του στρατί, στρατί του μουνουπάτι
τσι του στρατί τις έβγαλη μπρος στου χαλκιά (16) την πόρτα.
-Ωρα καλή σου, μάστουρη, τσι συ τσι τα πηδιάσου.
Τι' νη που μαστουρεύγητη, τι'νη που πουλημάτη;
-Καρφιά μου παραγγείλανη οι φίλοι μου Ουβραίοι.
Μου παραγγείλαν τέσσηρα, μα γω τους κάνου πέντη.
Τα δυο στα δυο τα πόδια του, τα δυο στα δυο του χέρια
Τσι τ'άλλου του φαρματηρό μες στα καρατζηρέρια (17).

Η Παναγιά σαν τ'άκουση έπηση κι ελιγώθη.
Τρίγια σταμνιά τη ρίχνουση, τρίγια κανάτια μόσκου
τσι τέσσηρα ρουδόσταμα ώσπου να συνεφέρει.
Τσι πάνου που συνέφερη τούτουν του λόγου λέγει
-Άντη τσι συ βρε ατζίγγανη τσι συ τσι η γηνιά σου.
Ψουμί ζηστό να μην του φας, παρά μην απουτάξεις ,
π' κάμ'σου (18) στην τραχηλίτσα (19) σου άλλου να μην αλλάξεις!
Πουτές χουριό να μη σταθείς, πουτές αχλιά μην κάψεις ,
Πουτέ στου ψουμουσάνιδου ψουμί μην απουτάξεις.

Παίρνουν τη στράτα του στρατί, στρατί του μουνουπάτι
Τσι του στρατί τις έβγαλη μπρος στου Ληστή την πόρτα.
Βρίσκουν την πόρτα σφαλιστή τσι τα κλειδιά παρμένα
τσι τα διπλουπαράθυρα σφιχτά μανταλουμένα.
- Ανοιξη πόρτα του Ληστή τσι πόρτα του Πιλάτου.
Τσι η πόρτα άπου του φόβου της γυρίζει άνου κάτω!
Βλέπει ζερβά, βλέπει δηξιά, κανέναν δε γνωρίζει
Βλέπει και δεξιότερα, βλέπει τον Αγίο Γιάννη.

(14) τα υπόλοιπα (
15) μιλιούνια = εκατομμύρια, αμέτρητα
(16) σιδηρουργός, γύφτος
(17) στα σωθικά, στο μαύρο σηκώτι
(18) πουκάμισο
(19) στο λαιμό

(20) στάχτη : να φεύγεις προτού καούν τα ξύλα

- Άγιε μου Γιάννη, Γιάννη μου και μαθητή του Γιούμου, (21)
μην είδης χουν Υγιόκα μου τσι του Μουνουγηνή μου·
- Δεν έχου στόμα να στου πω, χείλη να σου μιλήσου
δεν έχου κρινουδάχτυλα ν'απλώσου να Στουν δείξου...
Βλέπεις εκείνον το γυμνό και τον αναμαλλιάρη,

Οπού φορεί στην κεφαλή αγκάθινου στηφάνι;
Αυτός είνη ο γιόκας σου τσι μένα ου Δάσκαλους μου!
Πήρανη ν'άγιου στεφάνου τσι βάλαν αγκαθένιου,
Πήρανη τ'άγιου ζώναρου τσι βαλαν λυγαρένιου (23)....
-Πού'νη γκρημνός να γκρημιστώ, φουτιά να πέσου απάνου,
πού είνη λίμνη να πνιγώ, θανάτους να πηθάνου.....
-Μάννα μ', Σα γκρημιστείς ησύ, γκρημιέτη ου κόσμους ούλους,
γκρημιώντην μόνης για πηδιά τσι τα πηδιά για μάννης,
γκρημιώντην τσι οι καλόπαντρης(24) για τους καλούς άντρες...
- Σταυρέμου, γύρη χαμηλά, γύρη για να ση φτάσου,
να ση φιλώ, ω Γιόκα μου, μέχρι να ση χουρτάσου...
- Άντη, Μαννούλα μ', στου καλό τσι στην καλή την ώρα
τσι η στράτα σου να στουλιστεί γαρούφαλα τσι ρόδα.
Στρώση τραπέζια θλιβηρά , βάλη πισκίρια (25) μαύρα,
τσι κάνει μια παρηγουριά να έβρ'ου κόσμους ούλους,
τσι βάλη τσι στα χείλη σου για σουτηριά του Κόσμου...
-Ποιος είδη Γιο εις του σταυρό τσι μάννα στου τραπέζι;
-Άντη, Μαννούλα μ', στου καλό τσι διάφουρου (26) δεν έχεις...
Βάλη κρασί στου μαστραμπά τσι αφράτου παξιμάδι
τσι κάτσει να μη καρτηρείς του Σάββατου του βράδου.
«Όταν σημαίνουν γη ακκλησιές τσι ψέλλουν οι παπάδης ,
τότης τσι συ, Μαννούλα μου, να' χεις χαρές μηγάλης !

(Το έλεγε η Σοφία Αλβανού, μάννα μου. Πέθανε το 1988, σε ηλικία 86 χρονών. Εις
μνημόσυνο της...)

(21) Στην αφήγηση είναι « Άγιε μου Γιάννη Πρόδρομε και Βαφτιστή του Γιου μου.....). Συγγέεται
ο Ιωάννης ο Πρόδρομος με τον αγαπημένο μαθητή του Χριστού
Ιωάννη.

(22) ζωνάρι (23) από κλαδί λυγαριάς
(24) καλοπαντρεμένες (25) πετσέτες
(26) όφελος, κέρδος: δεν μπορείς ν' αλλάξεις τα πράγματα